

eParakstītājs 3.0

Versija 1.4.6.

Lietotāja rokasgrāmata

LVRTC

Saturs

1 Ievads.....	4
1.1 Dokumenta lietojamība.....	4
1.2 Dokumenta nolūks.....	4
1.3 Lietojumprogrammas apraksts.....	4
1.4 Termini un saīsinājumi.....	4
2 Uzstādīšana un atjauninājumi.....	6
2.1 Priekšnosacījumi un pamatprasības.....	6
2.2 Uzstādīšana.....	6
2.2.1 Microsoft Windows vide.....	7
2.2.2 Mac OS X vide.....	9
2.2.3 Ubuntu Linux vide.....	9
2.2.4 Citas vides.....	10
2.3 Atjauninājumi.....	10
2.3.1 Pilnās instalācijas atjauninājums.....	11
3 Darbs ar programmu.....	12
3.1 Versijas informācija.....	12
3.2 Uzstādījumi.....	12
3.3 Lietotāja saskarne.....	14
3.3.1 Galvenā izvēlne.....	17
3.3.2 Rīku josla.....	18
3.3.3 Statusa josla.....	19
3.4 Parakstāmo dokumentu formāti un īpašības.....	19
3.4.1 EDOC 1.0.....	19
3.4.2 EDOC Eiropas (2.0).....	20
3.4.3 PDF.....	21
3.5 Jauna dokumenta sagatavošana.....	22
3.5.1 Pielikumu apstrādes zona.....	22
3.6 PDF dokumenta sagatavošana.....	24
3.6.1 Dokumenta atvēršana.....	24
3.7 EDOC dokumenta sagatavošana.....	24
3.7.1 Jauna dokumenta izveide.....	24
3.7.2 Esoša dokumenta atvēršana.....	25
3.7.3 Izmaiņu saglabāšana.....	25
3.8 Dokumenta parakstīšana.....	25
3.8.1 PDF.....	25
3.8.2 EDOC.....	25
3.8.3 Paraksta izvēle un PIN koda ievade.....	26
3.8.4 Ziņojums par sertifikāta statusu.....	27
3.8.5 Paraksta informācija.....	27
3.9 Parakstīšana no operētājsistēmas konteksta izvēlnes.....	29
3.10 Masveida parakstīšana.....	29
3.11 Dokumenta pārbaude.....	31
3.12 Dokumenta nosūtīšana pa epastu.....	32
3.13 Rīki.....	32
3.13.1 Sertifikātu statusa pārbaudes logs.....	32
3.13.2 PIN pārvaldība.....	33
4 Problēmas un risinājumi.....	35
4.1 Uzstādīšanas gaitā.....	35
4.1.1 Nevar uzstādīt lietojumprogrammu “eParakstītājs 3.0”.....	35
4.1.2 Neizdodas veikt atjauninājumu.....	35
4.2 Darbā ar programmu.....	35
4.2.1 Kļūdas ziņojumi.....	35

4.3 Darbā ar dokumentu.....	35
4.3.1 Nevar atvērt dokumentu.....	35
4.3.2 Nevar veikt izmaiņas dokumentā.....	36
4.3.3 Nevar saglabāt dokumentu.....	36
4.4 Parakstīšanas gaitā.....	36
4.4.1 Nav pieejams neviens paraksts.....	36
4.4.2 Neizdodas parakstīt dokumentu.....	36
4.4.3 Nevar pārbaudīt dokumenta satura derīgumu.....	36

1 Ievads

1.1 Dokumenta lietojamība

Dokuments paredzēts lietojumprogrammas "eParakstītājs 3.0" versijai 1.4.6.

1.2 Dokumenta nolūks

Dokuments ir lietotāja rokasgrāmata programmas "eParakstītājs 3.0" lietotājiem. Tajā aprakstīta programmas instalācija, darba uzsākšana, kā arī uzskatāmi aprakstītas programmas pamata funkcijas un kā tās lietot.

1.3 Lietojumprogrammas apraksts

"eParakstītājs 3.0" ir lietojumprogramma, kas ļauj veidot un parakstīt elektroniskus dokumentus, kā arī veikt elektroniski parakstīto dokumentu pārbaudi.

Tekošā "eParakstītājs 3.0" versija atbalsta sekojošus parakstāmo dokumentu formātus:

- EDOC 1.0 – ar datnes paplašinājumu *.edoc*
- EDOC Eiropas (2.0) – ar datnes paplašinājumu *.edoc*
- PDF – ar datnes paplašinājumu *.pdf*

Dokumentu elektroniski var parakstīt personas, kurām ir LVRTC izsniegta eParaksta viedkarte vai PMLP izsniegta eID Personas apliecība ar derīgiem elektroniskā paraksta un autentifikācijas sertifikātiem.

Šajā dokumentā ir aprakstītas sekojošas programmas funkcijas:

- elektronisko dokumentu izveide;
- elektronisko dokumentu parakstīšana;
- elektroniski parakstīto dokumentu pārbaude.

Sīkāka informācija par eParaksts viedkartēm un elektroniskā dokumenta formātu ir pieejama eParaksts mājas lapā www.eparaksts.lv

1.4 Terminu un saīsinājumi

Termins	Apraksts
LVRTC	VAS Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
eParaksts	LVRTC sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja zīmols
eID	PMLP izdots personas apliecinošs dokuments
Paraksts	Elektroniski dati, kas pievienoti dokumentam vai loģiski saistīti ar šo dokumentu. Šie dati nodrošina elektroniskā dokumenta autentiskumu un apstiprina parakstītāja identitāti
EDOC	Standartizēts elektroniska dokumenta formāts, kas satur parakstus un parakstāmos datus
PDF	"Adobe Systems" portatīvā dokumenta formāts, kas nav atkarīgs no programmatūras, datoraparātūras un operētājsistēmas.

Sertifikāts	Elektronisks apliecinājums, kas saista elektroniskā paraksta pārbaudes datus ar parakstītāju un kalpo parakstītāja identitātes noteikšanai.
Viedkarte	Plastikāta karte ar iebūvētu atmiņu un mikroprocesoru, ko izmanto lietotāju identificēšanai un/vai elektroniskai dokumentu parakstīšanai. Viedkartē tiek glabāti autentifikācijas un parakstīšanas sertifikāti.
Laika zīmogs	Paraksta brīdī parakstāmajam dokumentam tiek pievienots precīzs laiks. Laika Zīmogs ir elektroniski parakstīts apstiprinājums tam, ka elektroniskais dokuments ir noteiktā datumā un laikā iezīmēts pie sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja.

---

2 Uzstādīšana un atjauninājumi

2.1 Priekšnosacījumi un pamatprasības

Lietojumprogrammu “eParakstītājs 3.0” paredzēts uzstādīt sekojošām operētājsistēmu platformām:

- Microsoft:
  - Windows 10;
  - Windows 8 un 8.1;
  - Windows 7;
  - Windows Vista;
  - Windows XP;
- Mac OS X versijas no 10.6 līdz 10.12;
- Ubuntu Linux 64-bit (sākot ar versiju 16.04);

Lai parakstītu dokumentus vai pārbaudītu dokumentu struktūru un pievienotos parakstus, ir nepieciešams interneta pieslēgums un laika zīmoga pieejamība. Laika zīmogs ir maksas pakalpojums un tā pieejamība ir atkarīga no viedkartes izdevēja noteikumiem.

Elektroniskā paraksta pievienošanai ir nepieciešams viedkartes lasītājs un atbilstoša viedkartes starpniekprogrammatūra (skat. sadaļu “Uzstādīšana”).

Lietojumprogramma nodrošina elektroniskā paraksta pievienošanu, izmantojot šādas viedkartes:

- LVRTC eParaksts elektroniskā paraksta viedkarte;
- PMLP eID personas elektroniskā identifikācijas karte.

2.2 Uzstādīšana

Lai uzstādītu lietojumprogrammu “eParakstītājs 3.0”, ir jāveic sekojošas darbības:

- lejupielādēt attiecīgas operētājsistēmas instalācijas pakotni no www.eparaksts.lv mājas lapas;
- uzsākt programmatūras instalāciju no saglabātās pakotnes;

Instalācijas pakotnē ir iekļauta “eParakstītājs 3.0” lietojumprogramma un viedkartes starpniekprogrammatūra. Viedkartes starpniekprogrammatūru iespējams arī uzstādīt atsevišķi.

Uzstādīšanas rezultātā tiek uzstādīta sekojoša starpniekprogrammatūra:

- Gemalto Classic Client, versija 6.3 – nepieciešama LVRTC eParaksts viedkartei;
- Latvia eID Middleware, versija 1.2.12 – nepieciešama PMLP eID viedkartei.

Programmatūras uzstādīšanas procedūra dažādām operētājsistēmām ir atšķirīga. Katrai operētājsistēmas platformai paredzētas atšķirīgas uzstādīšanas pakotnes, kā arī procedūra lietojumprogrammas uzstādīšanai.

Uzstādīšanas pakotnes nosaukums tiek veidots sekojoši:

```
eparakstitajs3-[versija].[paplašinājums]
```

Piemēram, “eParakstītājs 3.0” versijas 1.0.0 uzstādīšanai pakotnes būs sekojošas:

Operētājsistēmas platforma	Faila nosaukums
Windows	eparakstitajs3-1.0.0.msi
Linux	Uzstādīšana paredzēta, izmantojot "Ubuntu programmatūras centru"

	(skat. sadaļu "Ubuntu Linux vide")
Mac OS X	eparakstitajs3-1.0.0.dmg – tikai lietojumprogramma eparakstitajs3-distribution-1.0.0.pkg – pilna instalācija
Citi Linux	eparakstitajs3-1.0.0.tar.gz

2.2.1 Microsoft Windows vide

Uzstādīšanai uz Microsoft Windows platformas, tiek izmantota Windows standarta pakotne. Tā pieļauj instalāciju, izmantojot lietotāja saskarnes vedni vai noklusēti ar komandrindas palīdzību.

Vednī paredzēti sekojoši soļi

- instalācijas uzsākšana – logā redzama īsa informācija par instalējamo saturu;
- licences apstiprinājums;
- instalēšanas tvērums:
  - instalēt tikai sev – instalācija tiek veikta tikai tekošajam lietotājam;
  - instalēt visiem šī datora lietotājiem – instalācija tiek veikta tā, lai tā būtu pieejama visiem datora lietotājiem. Šai darbībai nepieciešamas datora administratora tiesības.
- mērķa mape – iespēja norādīt mapi, kurā tiks veikta instalācija. Šī sadaļa pieejama, ja iepriekš izvēlēta instalācija visiem datora lietotājiem;
- produkta līdzekļi – iespēja izvēlēties instalācijas gaitā veicamos papildus līdzekļus un starpniekprogrammatūru. Starpniekprogrammatūru iespējams uzstādīt tikai, ja izvēlēta instalācija visiem datora lietotājiem;
- gatavs instalācijai – pabeigti sagatavošanas darbi;
- uzstādīšana pabeigta – ja uzstādīšana nav bijusi veiksmīga, tad logā redzami iemesli.

Lai veiktu uzstādīšanu noklusēti ar komandrindas palīdzību, komandrindas logā jāuzdod sekojoša komanda:

```
eparakstitajs3-1.0.0.msi /quiet [papildus parametri]
```

Noklusētai uzstādīšanai pieejami arī sekojoši personalizācijas parametri:

Nosaukums	Iespējamās vērtības	Noklusētā vērtība	Skaidrojums
CREATE_EDOC_ASSOCIATION	0 – neveidot asociāciju 1 – veidot asociāciju	1	.edoc faila tipa asociācijas veidošana
CREATE_SHORTCUT_DESKTOP	0 – neveidot saīsni 1 – veidot saīsni	1	Saīsne uz darba virsmas (Desktop)
CREATE_SHORTCUT_STARTMENU	0 – neveidot saīsni 1 – veidot saīsni	1	Saīsne galvenajā "Start" izvēlnē
INSTALL_MIDDLEWARE_EID	0 – neveikt uzstādīšanu 1 – veikt uzstādīšanu 2 – veikt uzstādīšanu, ja ir administratora tiesības	2	Starpniekprogrammatūra Latvia eID Middleware
INSTALL_MIDDLEWARE_GEMALTO	0 – neveikt uzstādīšanu	2	Starpniekprogrammatūra Gemalto Classic Client.

	1 – veikt uzstādīšanu 2 – veikt uzstādīšanu, ja ir administratora tiesības		Uzstādīšana netiks veikta, ja nav pieejams .NET 2.0
INSTALL_MIDDLEWARE_OPENSC	0 – neveikt uzstādīšanu 1 – veikt uzstādīšanu 2 – veikt uzstādīšanu, ja ir administratora tiesības	2	Starpniekprogrammatūra OpenSC.
INSTALL_BROWSER_PLUGIN	0 – neveikt uzstādīšanu 1 – veikt uzstādīšanu 2 – veikt uzstādīšanu, ja ir administratora tiesības	2	Instalēt parakstīšanās spraudni pārlūkprogrammām
SET_UPDATE_TYPE_MANUAL	0 – automātiski 1 – manuāli	0	Programmas atjauninājumu pārbaudes uzstādījums
SET_PROXY_AUTO_URL	"" (tukša vērtība) – nav "URL" – vērtība	"" (tukša vērtība)	Programmas uzstādījums "Automātiska proxy konfigurācija". Lietot "\", lai iegūtu "/".
SET_TSL_PROXY_ENABLED	0 – nelietot TSL proxy 1 – lietot TSL proxy	0	Programmas uzstādījums "Lietot TSL proxy serveri"
ALLUSERS	"" (tukša vērtība) – tikai tekošajam lietotājam 1 – visiem lietotājiem 2 – atkarībā no parametra MSIINSTALLPERUSER	2	Uzstādīšanas veids
MSIINSTALLPERUSER	"" (tukša vērtība) – visiem lietotājiem 1 – tikai tekošajam lietotājam	1	Uzstādīšanas veida parametrs atkarīgs no Windows un "Windows Installer" versijas

Sīkāku informāciju par parametru lietošanu skatīt MS dokumentāciju:

<http://msdn.microsoft.com/en-us/library/windows/desktop/aa370905%28v=vs.85%29.aspx>

UZMANĪBU: Ja nepieciešams uzstādīt arī starpniekprogrammatūru "Gemalto Classic Client" (skat. sadaļu "Uzstādīšana"), tad, beidzot uzstādīšanu, ir nepieciešams pārstartēt darba staciju (datoru vai iekārtu).

Lietojumprogrammas atinstalēšanu paredzēts veikt ar operētājsistēmas nodrošinātajiem līdzekļiem (izmantojot "Control Panel -> Programs and Features"). Lietojumprogrammas un starpniekprogrammatūras atinstalēšana ir veicamas atsevišķi.

2.2.2 *Mac OS X vide*

Pilna lietojumprogrammas un starpniekprogrammatūras uzstādīšanai tiek lietota PKG pakotne. Lai to uzstādītu, ir nepieciešamas darba stacijas administratora tiesības.

Vienkāršotai lietojumprogrammas uzstādīšanai iespējams izmantot Mac OS X standarta DMG pakotni. Šo var uzstādīt jebkurš darba stacijas lietotājs.

2.2.3 *Ubuntu Linux vide*

Ubuntu Linux videi paredzēta uzstādīšana caur programmatūras krātuvi. Lai pievienotu LVRTC krātuvi:

- ir jāreģistrē krātuves avots, norādot sekojošu APT rindu:

```
deb https://www.eparaksts.lv/files/ep3updates/debian xenial eparaksts
```

- jāpievieno autentifikācijas atslēga pie "Uzticamiem programmatūras piegādātājiem". Tā atrodas `public.key` failā, kuru var iegūt no

```
https://www.eparaksts.lv/files/ep3updates/debian/public.key
```

- jāveic programmatūras krātuves indeksācija;

UZMANĪBU: Uzstādīšanai ir nepieciešamas darba stacijas administratora tiesības.

Piemērs. Uzstādīšana, izmantojot Ubuntu Linux 16-04 komandrindu

1) pievienojam LVRTC krātuves avotu

```
# sudo apt-add-repository "deb
https://www.eparaksts.lv/files/ep3updates/debian xenial eparaksts"
```

2) noņemam "source" ierakstu, jo tas nav atbalstīts. Šī funkcija nepieciešama Ubuntu Linux 16-04 versijā dēļ operētājsistēmas īpatnībām.

```
# sudo apt-add-repository --remove "deb-src
https://www.eparaksts.lv/files/ep3updates/debian xenial eparaksts"
```

2) pievienojam krātuves izstrādātāja autentifikācijas atslēgu

```
# wget -qO - https://www.eparaksts.lv/files/ep3updates/debian/public.key
| sudo apt-key add -
```

3) atjaunojam pieejamo lietojumprogrammu indeksu

```
# sudo apt-get update
```

4) pārlicināmies, ka "eParakstītājs 3.0" ir pieejams

```
# sudo apt-cache search eparakstitajs3
```

5) veicam uzstādīšanu

```
# sudo apt-get install eparakstitajs3
```

6) veicam starpniekprogrammatūras uzstādīšanu, ja nepieciešams lietot LVRTC eParaksts elektroniskā paraksta viedkarti

```
# sudo apt-get install libclassicclient
```

7) veicam starpniekprogrammatūras uzstādīšanu, ja nepieciešams lietot PMLP eID viedkarti

```
# sudo apt-get install latvia-eid-middleware
```

8) instalējam parakstīšanās spraudni pārlūkprogrammām

```
# sudo apt-get install eparaksts-token-signing
```

2.2.4 Citas vides

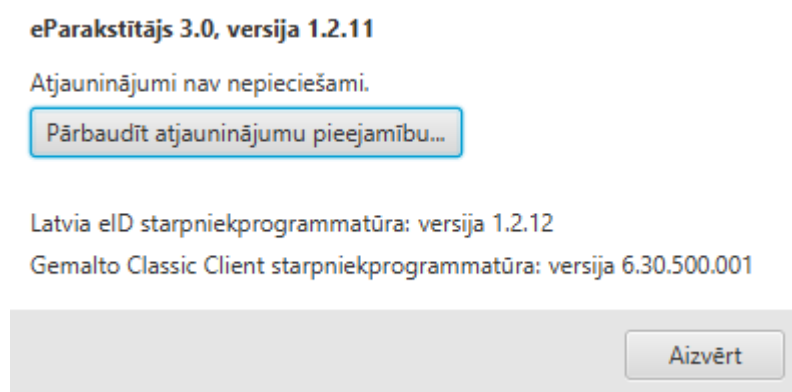
“eParakstītājs 3.0” uzstādīšana iespējama arī uz citām Linux operētājsistēmu platformām. Šim nolūkam ir paredzēta pakotne ar paplašinājumu “tar.gz”. Pakotne ir jāatrhivē vēlamā mapē.

2.3 Atjauninājumi

Lietojumprogrammai “eParakstītājs 3.0” paredzēta iespēja veikt atjauninājumus. Pārbaude vai ir pieejami atjauninājumi var tikt veikta automātiski vai manuāli. To iespējams norādīt lietojumprogrammas uzstādījumos (skat. sadaļu “Uzstādījumi”). Lai veiktu pārbaudi, ir nepieciešams Internet pieslēgums.

Ja uzstādījumos norādīts, ka atjauninājumi tiek pārbaudīti automātiski, tad, startējot lietojumprogrammu, atjauninājumi tiek pārbaudīti automātiski. Ja tie ir pieejami, tad tiek rādīts atjauninājumu dialogs ar attiecīgu ziņojumu un iespēju tos lejuplādēt un uzstādīt.

Manuāli pārlicināties vai ir pieejami atjauninājumi var, izvēloties galvenās izvēlnes “Palīgs” apakšizvēlnes punktu “Programmas atjauninājumi”. Atjauninājumu dialogā redzama tekošā versija, kā arī informācija par atjauninājumu pieejamību. Lai atkārtoti pārbaudītu vai pieejami atjauninājumi, jānospiež poga “Pārbaudīt atjauninājumu pieejamību...” (skat. 1.Attēlu).

1. Attēls. Atjauninājumu pārbaude

Ja ir pieejams atjauninājums, tad tiek rādīta pieejamā versija un poga “Lejuplādēt atjauninājumus...”.

Veikt atjaunināšanas procesu var, nospiežot pogu “Veikt atjaunināšanu”. Pēc atjaunināšanas lietojumprogramma tiek pārstartēta automātiski. Ja ir palicis kāds atvērts un nesaglabāts dokuments, tad jāveic nepieciešamās darbības, lai lietojumprogrammu varētu aizvērt.

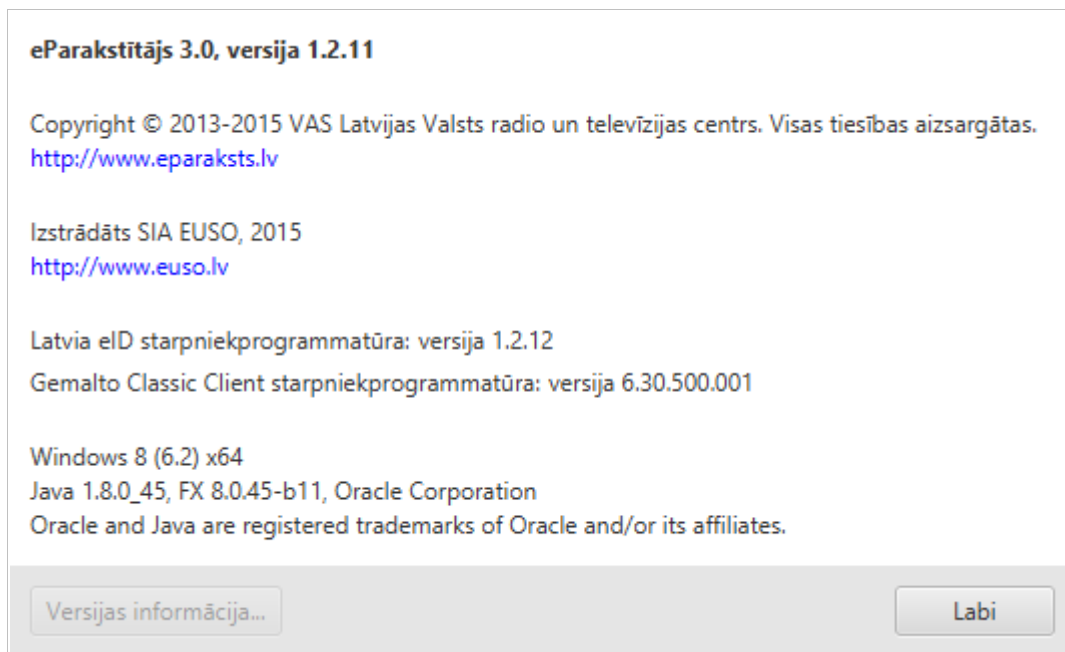
2.3.1 Pilnās instalācijas atjauninājums

Situācijās, kad jaunākajā versijā ir mainījušies lietojumprogrammas saistītie komponenti, ir jāveic pilnās instalācijas atjauninājums. Šādā gadījumā tiek rādīta poga “Lejuplādēt instalācijas pakotni...”.

3 Darbs ar programmu

3.1 Versijas informācija

Uzsākot darbu ar lietojumprogrammu var tikt attēlota aktuālās versijas informācija. Šī informācija ir paredzēta, lai ziņotu par būtiskām izmaiņām vai jaunumiem. Aktuālās versijas informācija papildus ir pieejama sadaļā “Par “eParakstītājs 3.0””.

2. Attēls. Versijas informācija

3.2 Uzstādījumi

Lietojumprogrammas darba nodrošināšanai ir uzstādījumi, kuri tiek lietoti programmas darba gaitā kā noklusētie uzstādījumi. Tos iespējams mainīt sadaļā “Uzstādījumi”.

Lietojumprogrammai pieejami sekojoši uzstādījumi:

- Pamatdati (skat. 3.Attēlu):
  - programmas valoda – iespēja izvēlēties lietotāja saskarnes valodu. Šobrīd pieejamas latviešu, krievu un angļu valodas;
  - programmas atjauninājumi – iespēja norādīt vai atjauninājumi tiks pārbaudīti automātiski vai manuāli;
  - atgādinājumi par sertifikātu derīguma termiņa beigām – iespēja norādīt, vai rādīt atgādinājumus par lietotāja sertifikātu derīguma termiņa beigām (skat. sadaļu “Ziņojums par sertifikāta statusu”);
  - pielikumu priekšskatījums – iespēja ieslēgt vai atslēgt priekšskatījuma veidošanu. Situācijās, kad dokumentu priekšskatījums ir izslēgts, priekšskatījuma loga centrā tiek rādīts tukšas lapas attēls ar tekstu “Priekšskatījums ir izslēgts! Nospiediet, lai izveidotu priekšskatījumu.” Uzspiežot priekšskatījuma loga jebkurā vietā, tiek izveidots dokumenta priekšskatījums;
  - dokumentu nosūtīšana epastā – iespēja atslēgt epasta sūtīšanu. Šādā gadījumā, ja lietotājs

izsauc epasta sūtīšanas funkciju, tiek radīts ziņojums, ka epasta sūtīšana nav iespējota. Ziņojumā ir iespēja iespējot epastu sūtīšanu (skat. sadaļu “Dokumenta nosūtīšana pa epastu”).

- Proxy (skat. 4.Attēlu) – Proxy servera uzstādījumi.

Pamatdati Proxy

Programmas valoda

Valoda: Latviešu

Programmas atjauninājumi

Atjauninājumu pārbaude: Manuāli

Atgādinājumi par sertifikātu derīguma termiņa beigām

Rādīt atgādinājumus

Pielikumu priekšskatījums

Iespējots

Dokumentu nosūtīšana epastā

Iespējota

Paraksta īpašības

Atcerēties norādītās paraksta īpašības

Saglabāt Aizvērt

3. Attēls. Pamatdati

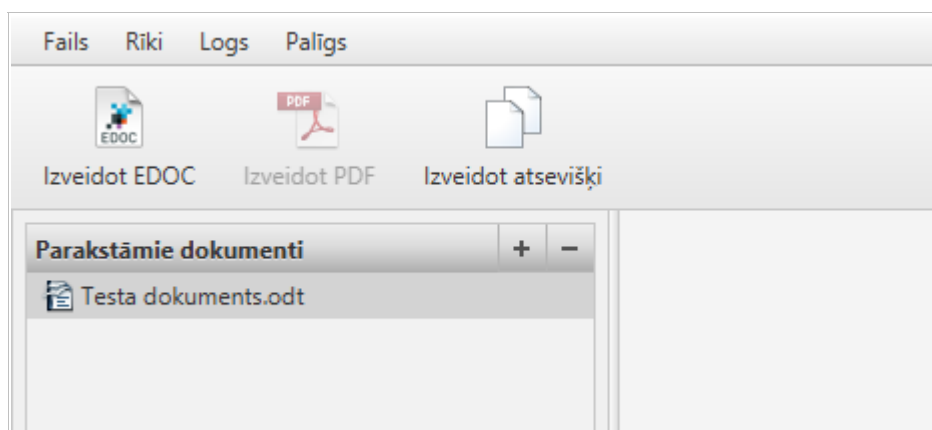
4. Attēls. Proxy servera uzstādījumi

3.3 Lietotāja saskarne

Elektroniskās parakstīšanas process ir sadalīts 3 soļos:

1. dokumentu un parakstīšanas formāta izvēle;
2. EDOC, PDF un Masveida parakstīšana – tiek rādīts atbilstošs logs;
3. veikto izmaiņu saglabāšana.

Sākotnēji tiek rādīts dokumentu un parakstīšanas formāta izvēles logs, kura galvenā funkcija ir nodrošināt lietotājam iespēju izvēlēties parakstāmos dokumentus un parakstīšanas formātu vai parakstīšanas veidu, piemēram, masveida parakstīšana. Izvēles loga (skat. 5. attēlu) kreisajā malā atrodas pielikumu apstrādes zona “Parakstāmie dokumenti” (skat. sadaļu “Pielikumu apstrādes zona”), bet centrālajā daļā ir vienkāršota dokumentu priekšskatījuma zona (skat. 8. attēlu un aprakstu zemāk). Loga augšējā daļā ir galvenā izvēlne (skat. sadaļu ”Galvenā izvēlne”) un rīku josla (skat. sadaļu ”Rīku josla”).

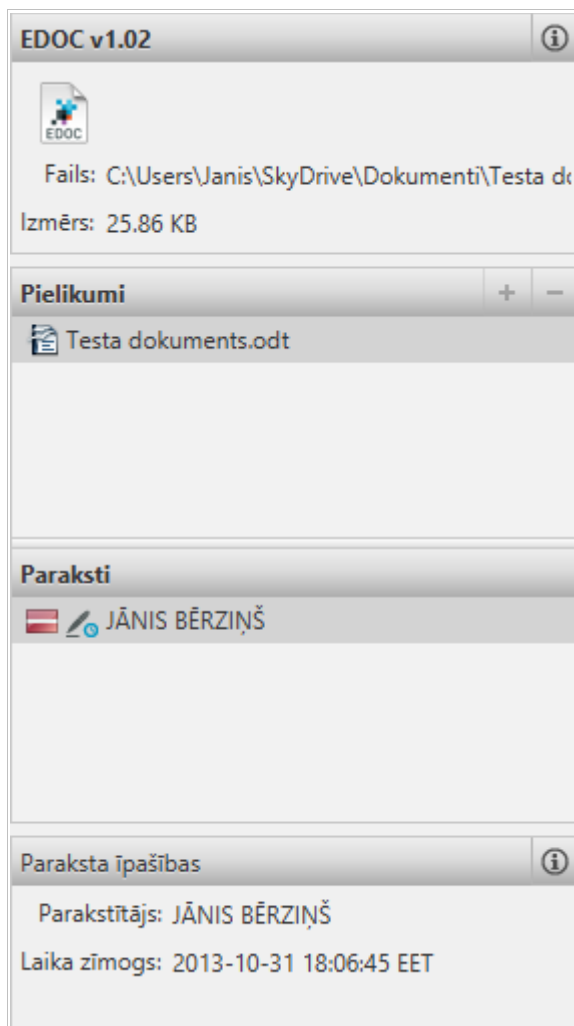

5. Attēls. Izvēles logs

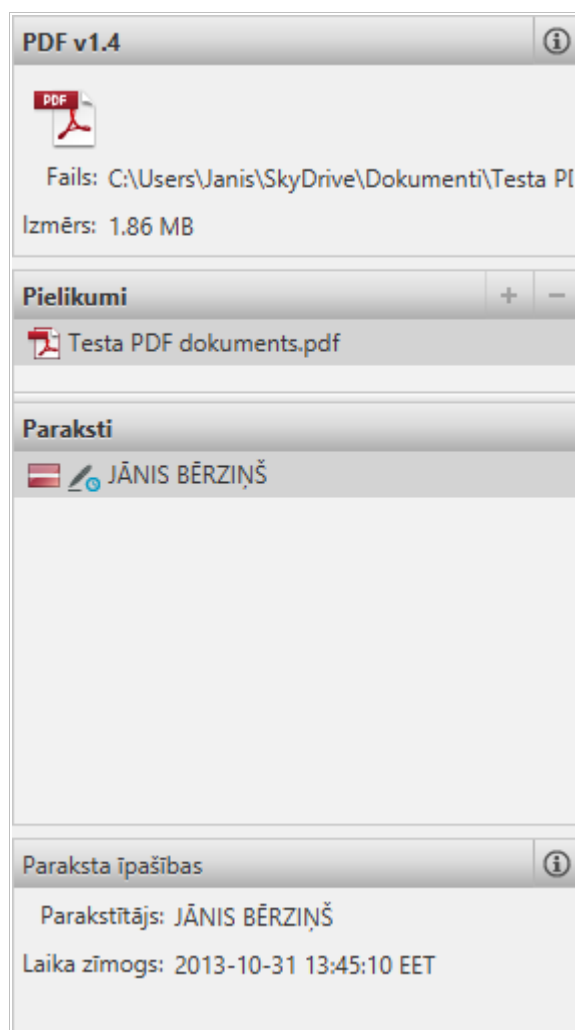
Nospiežot pogas “Izveidot EDOC” vai “Izveidot PDF”, atveras dokumenta logs atbilstoši izvēlētajam formātam. Nospiežot pogu “Izveidot atsevišķi”, atveras masveida parakstīšanas logs.

Izvēloties parakstīšanas formātu, tiek rādīts izvēlēta formāta dokumenta logs, kura kreisajā malā atrodas tekošo dokumentu aprakstošas sadaļas (skat. 6. un 7. Attēlu):

- Dokumenta tips un versija – EDOC vai PDF;
- Pielikumi – saraksta veidā. PDF dokumentam tiek rādīts tekošais dokuments;
- Paraksti – saraksta veidā, ja dokumentam ir pievienoti paraksti;
- Paraksta īpašības – ja dokumentam ir pievienoti paraksti.

6. Attēls. EDOC dokumenta skats

7. Attēls. PDF dokumenta skats.

Loga centrālajā daļā ir vienkāršota dokumentu priekšskatījuma zona, kur tiek attēlots parakstāmo dokumentu saturs. PDF formāta dokumentam tiek rādīts tā saturs, bet EDOC formāta dokumentam tiek rādīts izvēlētais dokuments no pielikumu saraksta. Priekšskatījuma zonas apakšējā daļā, virzoties ar peles kursoru, ir pieejamas papildus funkcijas satura samazināšanai, palielināšanai vai citu lapu pāršķiršanai (skat. 8.Attēlu). Ja priekšskatījums nav iespējots, tiek rādīts tukšas lapas attēls ar tekstu “Priekšskatījums ir izslēgts! Nospiediet, lai izveidotu priekšskatījumu.” Uzspiežot priekšskatījuma loga jebkurā vietā, tiek izveidots dokumenta priekšskatījums (skat. sadaļu “Uzstādījumi”).

8. Attēls. Priekšskatījuma kontrole

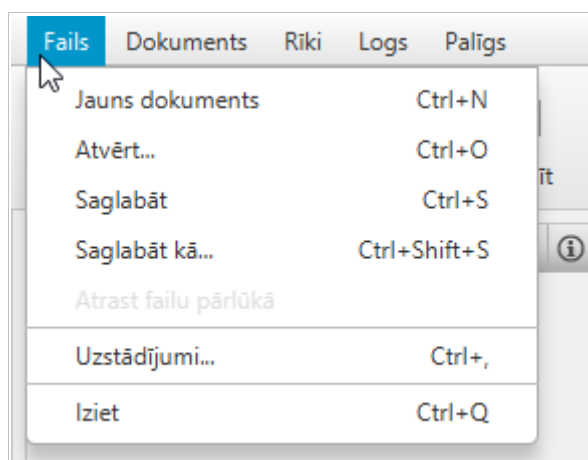
Loga labajā daļā tiek rādītas dokumenta paraksta īpašības (skat. 20. un 22. attēlus). Nospiežot pogu , iespējams noslēpt vai pogu , lai parādītu īpašību daļu.

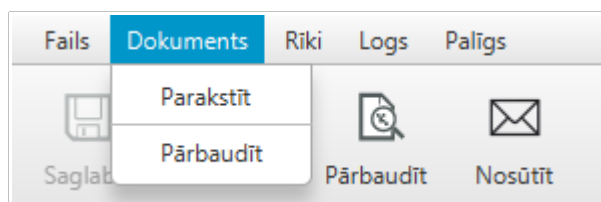
3.3.1 Galvenā izvēlne

Lietotāja saskarne veidota, lai būtu iespējams atvērt vairākus dokumentus dažādos programmas logos. Loga augšējā daļā atrodas galvenās izvēlnes josla, kurā apkopotas lietojumprogrammas funkcijas:

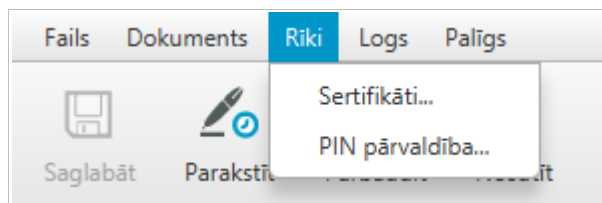
- Fails (skat. 9.Attēlu):
  - Jauns dokuments – izvēles logs tiek atvērts vienmēr jaunā logā;
  - Atvērt – ja tekošais ir izvēles logs, tad tiek atvērts tajā pašā logā, citādi vienmēr jaunā logā;
  - Saglabāt – pieejams tikai EDOC un PDF dokumenta logā;
  - Saglabāt kā – pieejams tikai EDOC un PDF dokumenta logā;
  - Atrast failu pārlūkā – atver sistēmas failu pārlūku ar EDOC vai PDF faila atrašanās vietu;
  - Uztādījumi;
  - Iziet – aizver visus lietojumprogrammas logus;
- Dokuments (skat. 10.Attēlu):
  - Parakstīt – nav pieejams izvēles logā;
  - Pārbaudīt – nav pieejams izvēles logā un masveida parakstīšanas logā;
- Rīki (skat. 11.Attēlu):
  - Sertifikāti – informācija par viedkartē esošiem sertifikātiem (skat. sadaļu “Sertifikātu statusa pārbaudes logs”);
  - PIN pārvaldība;
- Logs – saraksta veidā redzami visi lietojumprogrammas atvērto logu saraksts;
- Palīgs (skat. 12.Attēlu):
  - Lietotāja rokasgrāmata;
  - Licences līgums;
  - Programmas atjauninājumi;
  - Par “eParakstītājs 3.0” – tekošās versijas un lietojumprogrammas vides informācija.

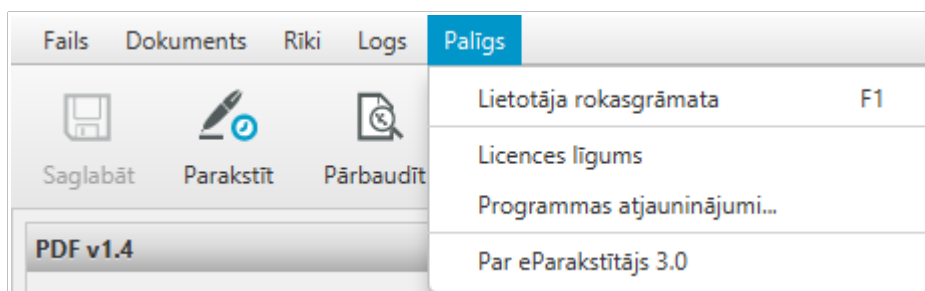
9. Attēls. Izvēlne “Fails”

10. Attēls. Izvēlne “Dokuments”

11. Attēls. Izvēlne "Rīki"

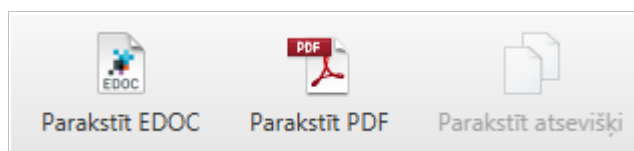

12. Attēls. Izvēlne "Palīgs"

3.3.2 Rīku josla

Zem galvenās izvēlnes atrodas rīku josla, kurā izvietotas galveno funkciju pogas atkarībā no aktīvā loga tipa. Izvēles loga rīku joslā pieejamas funkcionālās pogas (skat. 13. Attēlu):

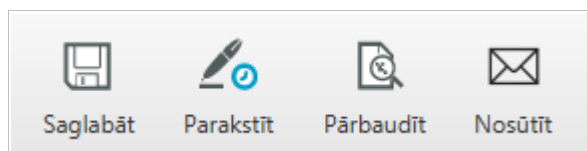
- Izveidot EDOC;
- Izveidot PDF – pieejama tikai, ja pievienots PDF dokuments;
- Izveidot atsevišķi – masveida parakstīšana.

13. Attēls. Izvēles loga rīku josla

Dokumenta loga rīku joslā pieejamas funkcionālās pogas (skat. 14. Attēlu):

- Saglabāt – saglabāt veiktās izmaiņas;
- Parakstīt – parakstīt dokumentu;
- Pārbaudīt – pārbaudīt dokumenta struktūras un parakstu derīgumus;
- Nosūtīt – nosūtīšanai uz epastu.

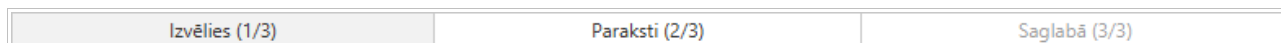
14. Attēls. Dokumenta rīku josla

3.3.3 Statusa josla

Statusa josla, kas atrodas loga apakšējā daļā, rāda elektroniskās parakstīšanas procesa statusa soļus. Tā ir sadalīta 3 (trīs) identiskās daļās:

- Izvēlies (1/3) – tiek attēlots “Izvēles logā”;
- Paraksti (2/3) – tiek attēlots EDOC, PDF un Masveida parakstīšanas logā;
- Saglabā (3/3) – tiek attēlots EDOC, PDF un Masveida parakstīšanas logā pēc dokumenta(u) parakstīšanas.

Aktīvā statusa logs ir balts ar labi kontrastētu tekstu, izpildītais ir pelēks ar mazāk kontrastētu tekstu un nākamais ir balts ar kontrastētu tekstu (skat 15. Attēlu).

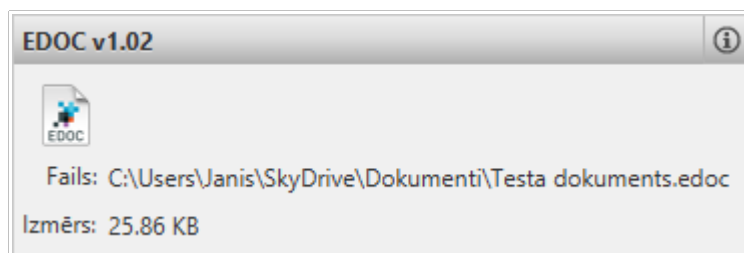

15. Attēls. Statusa josla

3.4 Parakstāmo dokumentu formāti un īpašības

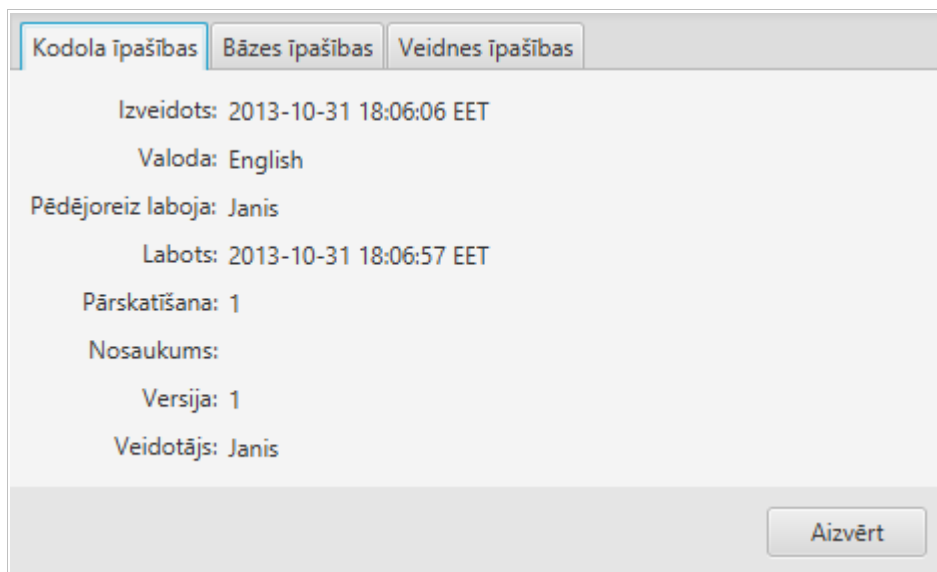
3.4.1 EDOC 1.0

“eParakstītājs 3.0” nodrošina pilnu funkcionalitāti ar esošiem EDOC 1.0 formāta dokumentiem, bet neļauj veidot jaunus EDOC 1.0 dokumentus. EDOC 1.0 īpašību datus iespējams apskatīt, nospiežot informācijas pogu , dokumenta tipa un versijas sadaļā (skat. 16. Attēlu)

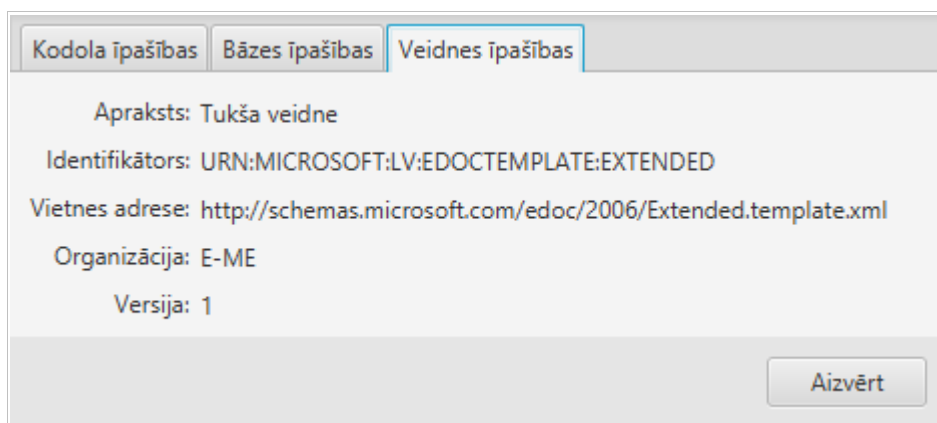

16. Attēls. EDOC 1.0

Dialogā redzamas dokumenta kodola, bāzes un veidnes īpašības (skat. 17. un 18. Attēlu).

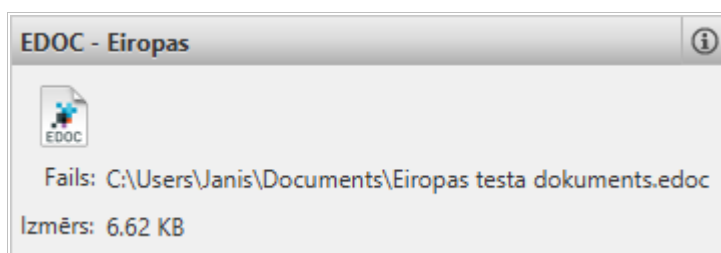
17.Attēls. EDOC 1.0 kodola īpašības

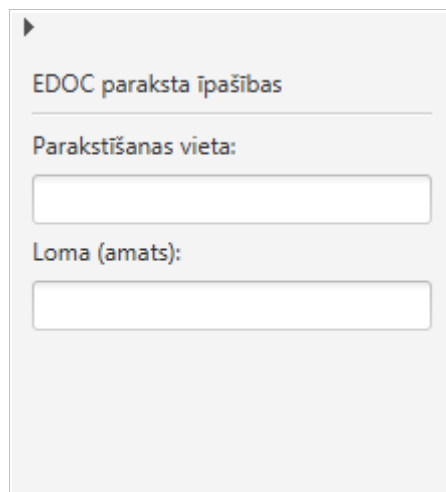
18.Attēls. EDOC 1.0 veidnes īpašības

3.4.2 EDOC Eiropas (2.0)

“eParakstītājs 3.0” jaunus EDOC dokumentus veido EDOC Eiropas formātā. Tekošā dokumenta versijas informācija redzama loga kreisajā malā (skat. 19. Attēlu), kur, nospiežot pogu , ir pieejama papildus informācija par esoša dokumenta īpašībām. Nepieciešamās īpašības iespējams piešķirt dokumentam pie tā parakstīšanas (skat. 20. attēlu un sadaļu “EDOC dokumenta sagatavošana”).

19.Attēls. EDOC Eiropas

EDOC paraksta īpašības

Parakstīšanas vieta:

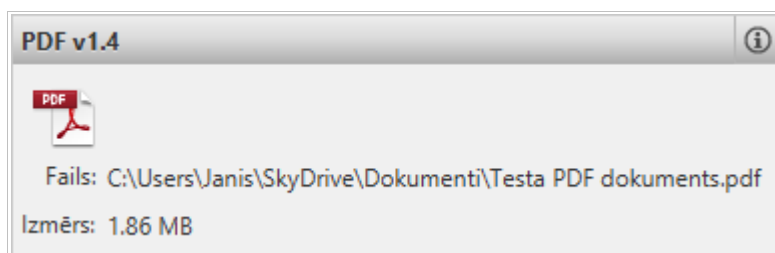
Loma (amats):

20.Attēls. EDOC Eiropas īpašības

3.4.3 PDF

PDF formāts atbalsta elektronisku parakstu pievienošanu un “eParakstītājs 3.0” nodrošina šo funkciju.

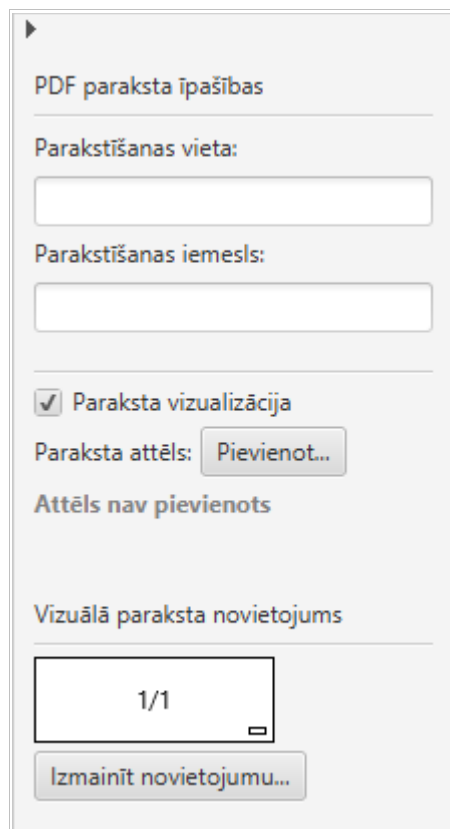
Tekošā dokumenta versijas informācija redzama loga kreisajā malā (skat. 21. Attēlu), kur, nospiežot pogu , ir pieejama papildus informācija par esoša dokumenta īpašībām.

21.Attēls. PDF

Parakstam pieejamas sekojošas papildus īpašības (skat. 22.Attēlu):

- Paraksta vizualizācija – ja iespējota, tad paraksts tiek attēlots vizuāli;
- Vizuālā paraksta novietojums – aktuāls, ja izvēlēta vizualizācija;
- Parakstīšanas iemesls – dati tiek pievienoti dokumentam;
- Parakstīšanas vieta – dati tiek pievienoti dokumentam

22. Attēls. PDF īpašības

Papildu īpašību sadaļā, nospiežot pogu “Izmainīt novietojumu”, PDF automātiski tiek attēlots pilnekrāna režīmā. Vizuālā paraksta novietošana tiek nodrošināta ar peles palīdzību novietojot vizuālā paraksta taisnstūri vēlamajā lapaspuses vietā un izmērā. Ja novietojums tiek saglabāts, tad, kā noklusētās īpašības, tiek saglabāta lapaspuse (pirmā, pēdējā vai lapaspuses numurs), kā arī vizuālā paraksta zonas izmērs un novietojums. Gadījumā, ja vizuālo parakstu nav iespējams attēlot pēc saglabātajām vērtībām (piemēram nav tik daudz lapu), vizuālais paraksts tiek novietots pēdējā lapā.

3.5 Jauna dokumenta sagatavošana

3.5.1 Pielikumu apstrādes zona

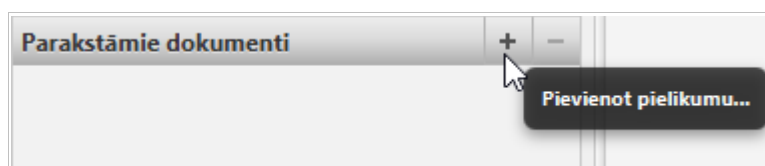
Pielikumu apstrādes zonas galvenā funkcija ir nodrošināt iespēju lietotājam izvēlēties parakstāmos dokumentus. Zonas pamatfunkcijas ir pielikumu:

- pievienot;
- noņemt;
- eksportēt;
- atvērt apskatei.

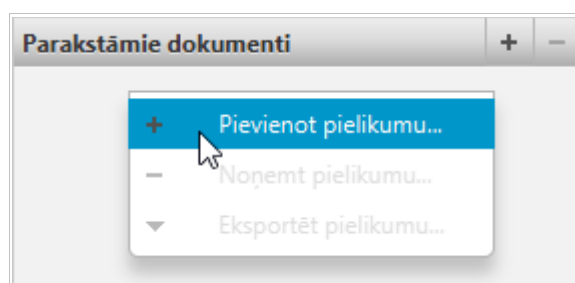
Pamatfunkcijas tiek nodrošinātas ar rīkjoslās pogām, konteksta izvēlni, operētājsistēmas funkcijām Drag&Drop (Velciet un nometiet) un ar taustiņu kombināciju “Ctrl+C” un “Ctrl+V”.

Pielikuma pievienošana

Lai pievienotu dokumenta pielikumu, ir jānospiež “+” (skat 23. un 24. attēlus), kas atrodas pielikumu rīku joslā, un failu dialogā jāizvēlas pievienojamais fails.

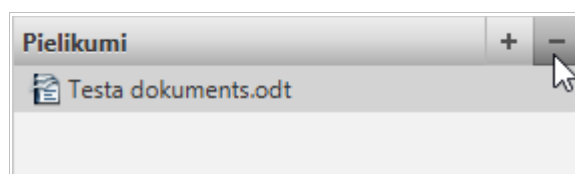
23.Attēls. Pielikuma pievienošana

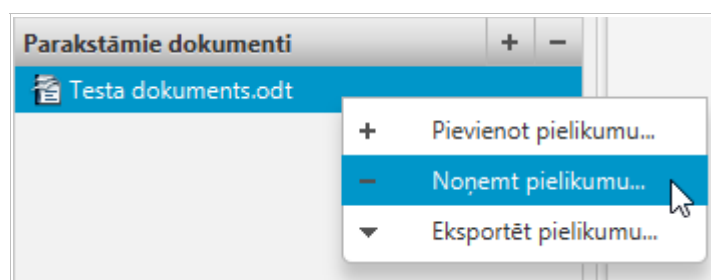
24.Attēls. Pielikuma pievienošana ar konteksta izvēlni

Pielikuma noņemšana

Lai noņemtu dokumenta pielikumu, ir jāizvēlas pielikums un jānospiež “-” (skat 25.Attēlu), kas atrodas pielikumu rīku joslā, jānospiež taustiņu “Delete” vai konteksta izvēlnē jāizvēlas punkts “Noņemt pielikumu” (skat. 26. attēlu).

25.Attēls. Pielikuma noņemšana

26.Attēls. Pielikuma noņemšana ar konteksta izvēlni

UZMANĪBU: Ja EDOC dokuments ir parakstīts, tad tā pielikumus vairs nav iespējams mainīt. Tas nozīmē, ka pielikumus nevar noņemt. Pielikumus nav iespējams mainīt arī PDF dokumentiem.

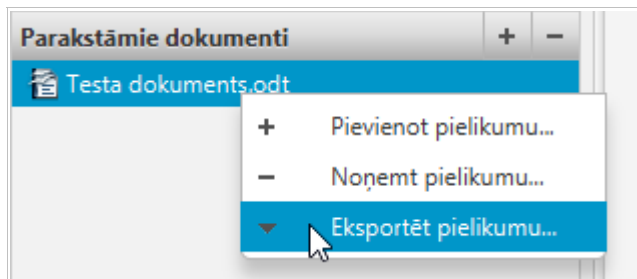
Pielikuma atvēršana apskatei

Pievienoto pielikumu iespējams atvērt, izmantojot operētājsistēmā instalēto vai iebūvēto lietojumprogrammu. Lai to veiktu, ar peli ir jānospiež dubultklikšķi uz izvēlēta pielikuma faila.

Pielikuma eksportēšana

EDOC dokumentam pievienotos pielikumus var eksportēt saglabāšanai lokālajā diskā. To var izdarīt, iezīmējot vēlamo pielikumu un uz tā atverot konteksta izvēlni (skat 27.Attēlu). Izvēloties izvēlnes punktu “Eksportēt pielikumu”, atvēršies operētājsistēmas failu dialogs. Failu dialogā jānorāda vēlamā pielikuma saglabāšanas mape.

Eksportēt pielikumu iespējams arī ar Drag&Drop operētājsistēmas funkciju, kā arī ar taustiņu kombināciju “Ctrl+C” (kopēt) un pēc tam vēlamajā vietā “Ctrl+V” (ielīmēt).

27.Attēls. Pielikuma eksportēšana ar konteksta izvēlni

3.6 PDF dokumenta sagatavošana

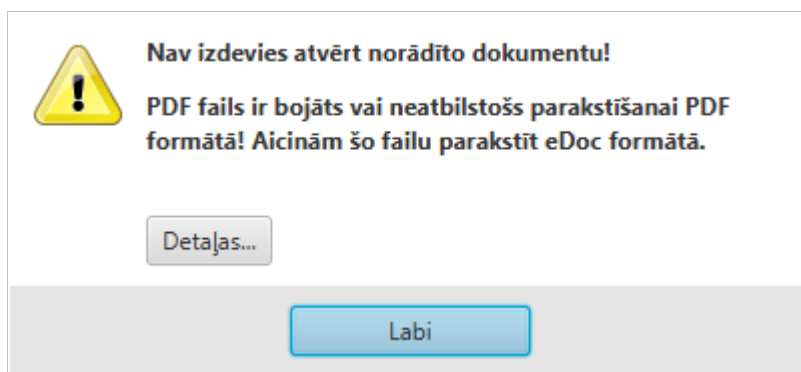
3.6.1 Dokumenta atvēršana

Dokumentu var atvērt sekojošos veidos:

- galvenajā izvēlnē “Fails” izvēloties “Atvērt...”;
- nospiežot taustiņu kombināciju “Ctrl + O”.

Pēc tam failu dialogā jānorāda PDF dokuments, kur vēlaties atvērt un jānospiež poga dokumenta atvēršanai. Failu dialogā pēc noklusējuma redzami EDOC un PDF dokumenti. Fails tiek atvērts jaunā logā, ja tekošais logs ir cita dokumenta logs.

Gadījumā, ja nevar atvērt dokumentu, tiek rādīts ziņojums ar kļūdas aprakstu (skat. 28.Attēlu).

28.Attēls. Kļūdas ziņojuma piemērs, atverot dokumentu

3.7 EDOC dokumenta sagatavošana

3.7.1 Jauna dokumenta izveide

Jaunu EDOC Eiropas dokumentu var izveidot, izvēles logā nospiežot pogu “Izveidot EDOC”. To iespējams izdarīt, ja parakstāmo dokumentu sarakstā ir pievienoti parakstāmie dokumenti.

Kad ir izveidots jauns EDOC dokuments, tam iespējams pievienot parakstāmos dokumentus (skat. sadaļu “Pielikumu apstrādes zona”).

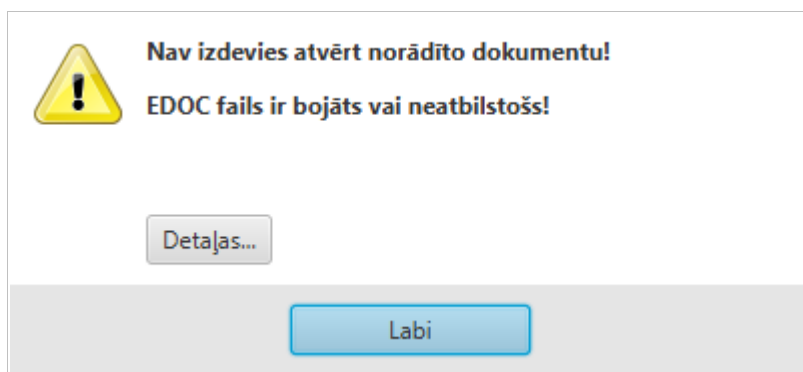

3.7.2 Esoša dokumenta atvēršana

Esošu dokumentu var atvērt sekojošos veidos:

- galvenajā izvēlnē “Fails” izvēloties “Atvērt...”;
- vai arī nospiežot taustiņu kombināciju "Ctrl + O".

Pēc tam failu dialogā jānorāda EDOC dokuments, kur vēlaties atvērt un jānospiež poga atvēršanai. Faili vienmēr tiek atvērti jaunā logā. Failu dialogā pēc noklusējuma redzami EDOC un PDF dokumenti.

29. Attēls. EDOC atvēršanas kļūdas ziņojums

3.7.3 Izmaiņu saglabāšana

Pievienojot un noņemot failus, kā arī pievienojot parakstus, EDOC dokuments tiek mainīts. Lai saglabātu visas veiktās izmaiņas, tas ir jāsavienā. To var izdarīt, rīku joslā nospiežot funkcionālo pogu “Saglabāt” vai nospiežot taustiņu kombināciju “Ctrl + S”.

Ja dokuments ir atvērts no iepriekš jau esoša faila, tā saturs tiks pārrakstīts. Ja nevēlaties pārrakstīt dokumenta saturu, tad iespējams to saglabāt ar citu nosaukumu. Lai to veiktu jāizvēlas galvenās izvēlnes “Fails” apakšpunkts “Saglabāt kā...” vai jānospiež taustiņu kombinācija “Ctrl + Shift + S”.

Ja dokuments ir jauns, tad saglabājot ir jānorāda tā atrašanās vieta un nosaukums.

3.8 Dokumenta parakstīšana

3.8.1 PDF

Lai pievienotu jaunu parakstu, rīku joslā ir jānospiež poga “Parakstīt”. Pēc tam ir jānorāda paraksts un jāievada PIN kods (skat. sadaļu “Paraksta izvēle un PIN koda ievade”).

Ja ievadītais PIN kods ir pareizs, tad dokuments tiek parakstīts un loga sadaļā “Paraksti” tiek pievienots izveidotais paraksts. Pievienotie paraksti tiek rādīti sarakstā dokumenta parakstīšanas secībā.

Parakstam vienmēr tiek pievienots paraksts ar laika zīmogu un papildus īpašībām, kuras tiek ņemtas no papildus īpašību sadaļas (skat 22. attēlu).

Ja ir iespējota paraksta vizualizācija (skat sadaļu “PDF”), tad pēc PDF parakstīšanas, priekšskatījuma logā tiek attēlota uzliktā paraksta vizualizācija.

3.8.2 EDOC

Lai pievienotu jaunu parakstu, rīku joslā ir jānospiež poga “Parakstīt”. Pēc tam ir jānorāda paraksts un

jāievada PIN kods (skat. sadaļu “Paraksta izvēle un PIN koda ievade”).

Ja ievadītais PIN kods ir pareizs, tad dokuments tiek parakstīts un loga sadaļā “Paraksti” tiek pievienots izveidotais paraksts. Pievienotie paraksti tiek rādīti sarakstā dokumenta parakstīšanas secībā.

Parakstam vienmēr tiek pievienots paraksts ar laika zīmogu.

3.8.3 Paraksta izvēle un PIN koda ievade

Ja vienlaicīgi pieejami ir vairāki paraksti, tad tiek rādīts dialogs (skat 30.Attēlu), kurā jāizvēlas pievienojamais paraksts.

Karte	Izdots	Izdevējs	Derīguma termiņš	Pielietojums	Statuss
LATVIA ID (PIN 2)	ANDRIS PARAUDZIŅŠ	E-ME SI (CA1)	2020-02-22 15:19:45	Parakstīšana	Nav pārbaudīts
LATVIA ID (PIN 2)	ANDRIS PARAUDZIŅŠ	E-ME SI (CA1)	2020-02-22 15:23:19	Parakstīšana	Nav pārbaudīts

Atjaunot sarakstu

Turpināt

Atcelt

30.Attēls. Paraksta izvēle

Lai parakstītu dokumentu ir jāievada prasītie PIN kodi (PMLP eID kartei tie ir divi) (skat 31.Attēlu).

Lūdzu ievadiet kartes PIN kodu:

PIN 1 kods:

PIN 2 kods:

Turpināt

Atcelt

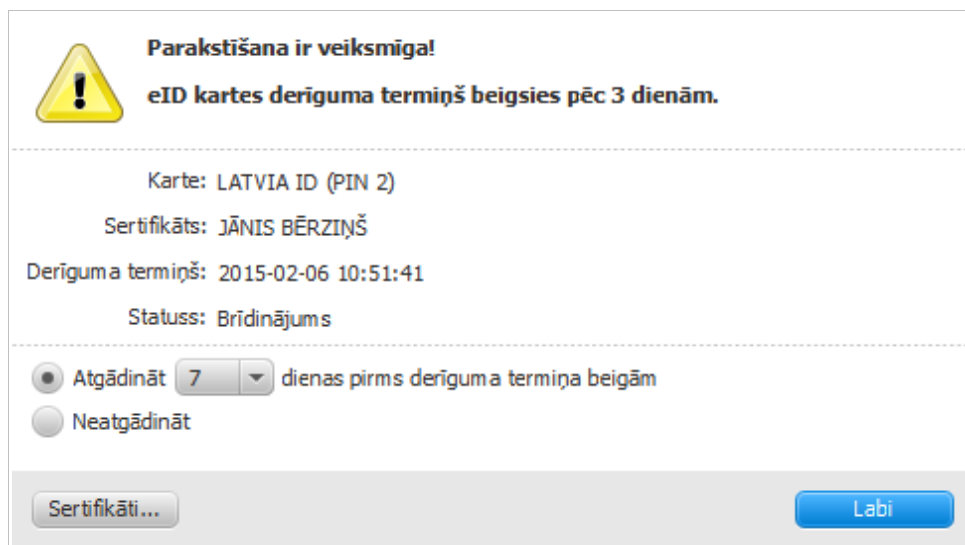
31.Attēls. PIN koda ievade

Ja viedkarte nav pieejama vai arī ievadītais PIN kods nav pareizs, tiek attēlots atbilstošs kļūdas ziņojums ar aicinājumu ievietot viedkarti vai arī atkārtoti ievadīt pareizu PIN kodu.

UZMANĪBU: katrai viedkartei ir noteikts nepareizi ievadīta PIN koda reižu maksimālais skaits. Ja programma ziņo ka norādītais PIN kods nav pareizs, nepieciešams rūpīgi pārlicināties par pareiza PIN koda ievadi, pretējā gadījumā iespējama viedkartes bloķēšana!

3.8.4 Ziņojums par sertifikāta statusu

Dokumenta parakstīšanas gaitā vienmēr tiek pārbaudīts izvēlēta paraksta sertifikāta derīguma statuss. Ja dokumenta parakstīšanas gaitā ir izmantots paraksta sertifikāts ar brīdinājuma statusu, pēc dokumenta parakstīšanas tiek attēlots informatīvs ziņojums atbilstoši sertifikāta statusam (skat. 32.Attēlu).

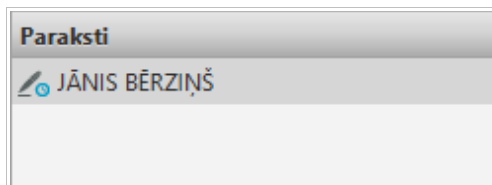
32.Attēls. Sertifikāta statusa brīdinājuma logs

Brīdinājuma logā iespējams atzīmēt, vai atkārtoti rādīt atgādinājumu N dienas pirms sertifikāta derīguma termiņa beigām, vai arī vairs neatgādināt. Izvēloties iespēju "Neatgādināt", vēlāk šo izvēli var mainīt uzstādījumos (skat. sadaļu "Uzstādījumi").

Brīdinājuma logā papildus pieejama funkcija "Sertifikāti", kas atver viedkartē esošo sertifikātu statusa pārbaudes logu, kurā ir redzama informācija par visiem sertifikātiem. Detalizēta informācija par sertifikātu statusa pārbaudes logu un iespējamiem sertifikātu statusiem pieejama sadaļā "Sertifikātu statusa pārbaudes logs".

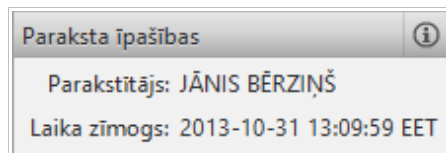
3.8.5 Paraksta informācija

Visi pievienotie paraksti tiek rādīti saraksta veidā sadaļā "Paraksti" (skat. sadaļu "Lietotāja saskarne") paraksta pievienošanas secībā (skat 33.Attēlu).

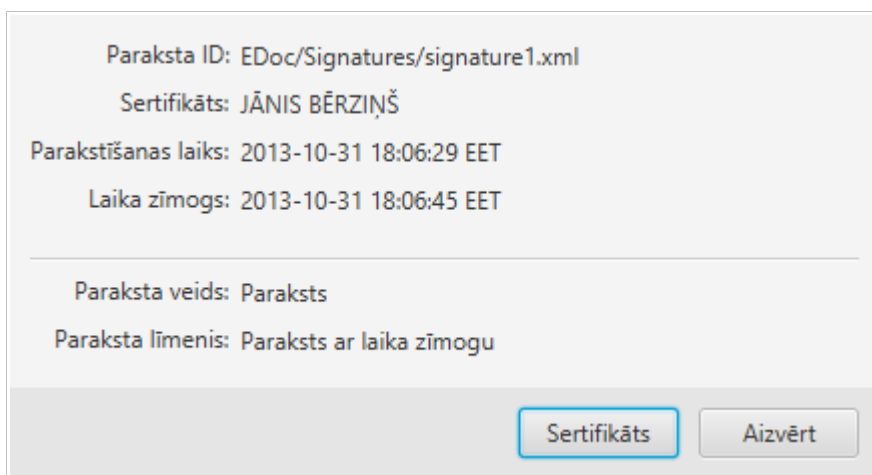
33.Attēls. Paraksti

Sadaļā "Paraksta īpašības" (skat 34.Attēlu), kas atrodas zem pievienoto parakstu saraksta, iespējams aplūkot katra paraksta detalizētu informāciju. Lai to izdarītu ir jāizvēlas kāds paraksts no saraksta "Paraksti".

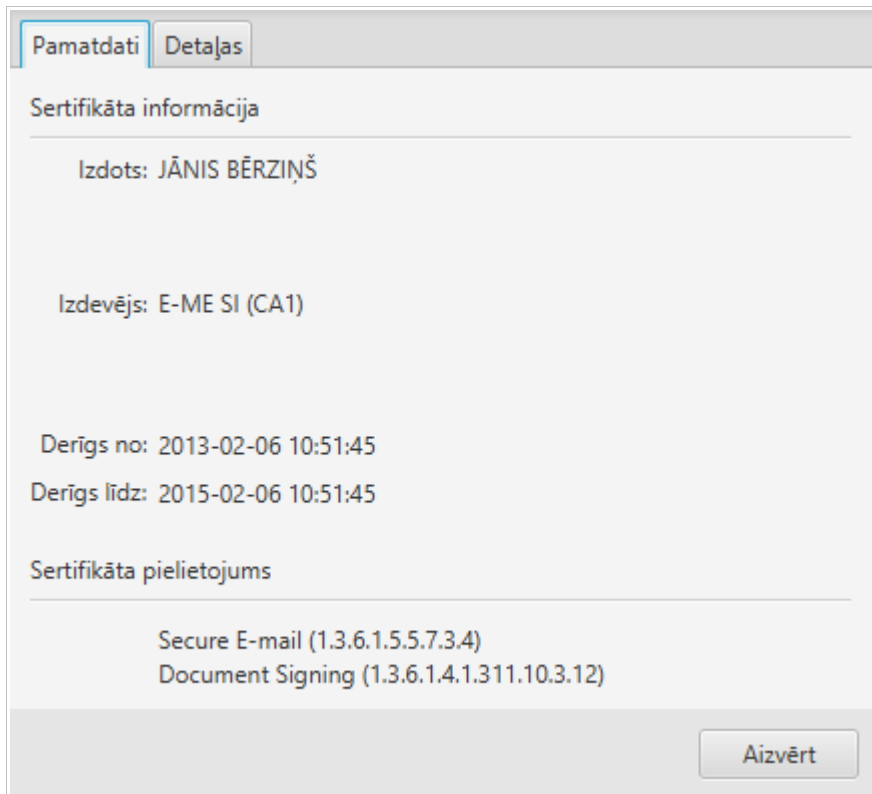
34.Attēls. Paraksta īpašības

Parakstu īpašību sarakstā, nospiežot informācijas pogu , iespējams atvērt dialogu ar papildus informāciju par veikto parakstīšanas laiku un citiem atribūtiem (skat 35.Attēlu).

35.Attēls. Paraksta detalizācija

Paraksta detalizācijas dialogā, nospiežot pogu “Sertifikāts”, var atvērt aplūkošanai pašu paraksta sertifikātu (skat 36.Attēlu).

36.Attēls. Sertifikāts

3.9 Parakstīšana no operētājsistēmas konteksta izvēlnes

"eParakstītājs 3.0" iestrādāta integrācija ar operētājsistēmas failu pārlūku tā, lai izvēloties faila vai mapes konteksta izvēlni, tiktu piedāvāta failu parakstīšanas funkcionalitāte.

Izvēloties faila vai mapes konteksta izvēlni, pieejami šādi scenāriji:

- fails vai faili:
  - Jauns dokuments – Tiek atvērts "Izvēles logs" un tajā pielikumu sadaļā tiek pievienots izvēlētais fails;
  - Parakstīt atsevišķi – ir pieejama tikai gadījumos, ja tiek izvēlēti vairāk kā viens fails;
  - Parakstīt kā EDOC – tiek parakstīts fails. Atveras tikai PIN ievades logs un parakstītais EDOC tiek saglabāts blakus izvēlētajam failam;
  - Parakstīt kā PDF – ir aktīvs tikai gadījumos, ja izvēlne tiek izsaukta uz viena PDF faila. Parakstītais PDF tiek saglabāts blakus ar papildinājumu nosaukumā – *signed*.
- Mape:
  - Jauns dokuments – Tiek atvērts "Izvēles logs" un tajā pielikumu sadaļā tiek pievienoti visi mapes pirmā līmeņa faili;
  - Parakstīt atsevišķi – Atveras masveida parakstīšanas logs, kurā ielasās visi mapes pirmā līmeņa faili.

Gadījumā, ja lietotājam nav rakstīšanas tiesību konkrētajā mapē, pēc parakstīšanas atveras "Saglabāt kā..." dialogs tiek piedāvāts saglabāt parakstītos failus lietotāja norādītā mapē. Gadījumā, ja tiek parakstīts mapes saturs kā atsevišķi EDOC, norādītā saglabāšanas vieta tiek izmantota visiem failiem, neprasot norādīt saglabāšanas vietu pēc katra faila paraksta.

Izvēloties "Parakstīt kā EDOC vai PDF", "eParakstītājs 3.0" vizuāli neatveras, bet atveras tikai PIN ievades logs un situācijās, kad nepieciešams – parakstīšanas vai lietotāja autentifikācijas sertifikāta izvēles saraksta logs.

Ja parakstīts tiek esošs EDOC fails, paraksts tiek pievienots jau esošajam EDOC.

Gadījumos, ja, uzsākot parakstīšanu, no konteksta izvēlnes nav atrasti sertifikāti, tiek izvadīts sertifikātu izvēles logs.

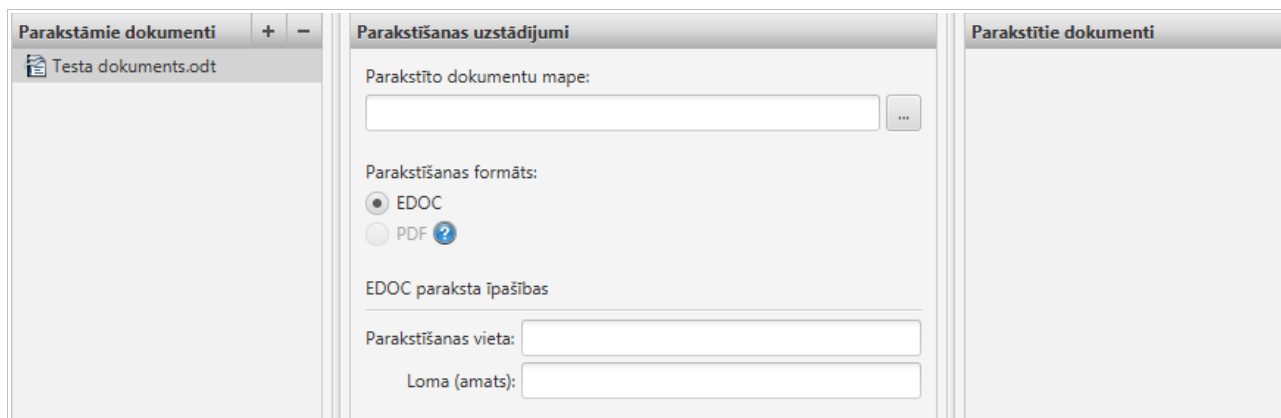
3.10 Masveida parakstīšana

Klientiem, kas paraksta daudz dokumentus, ir iespēja parakstīt vairākus failus atsevišķi ar vienu lietotāja darbību (viena PIN ievade, viena parakstīšanas funkcijas izsaukšana).

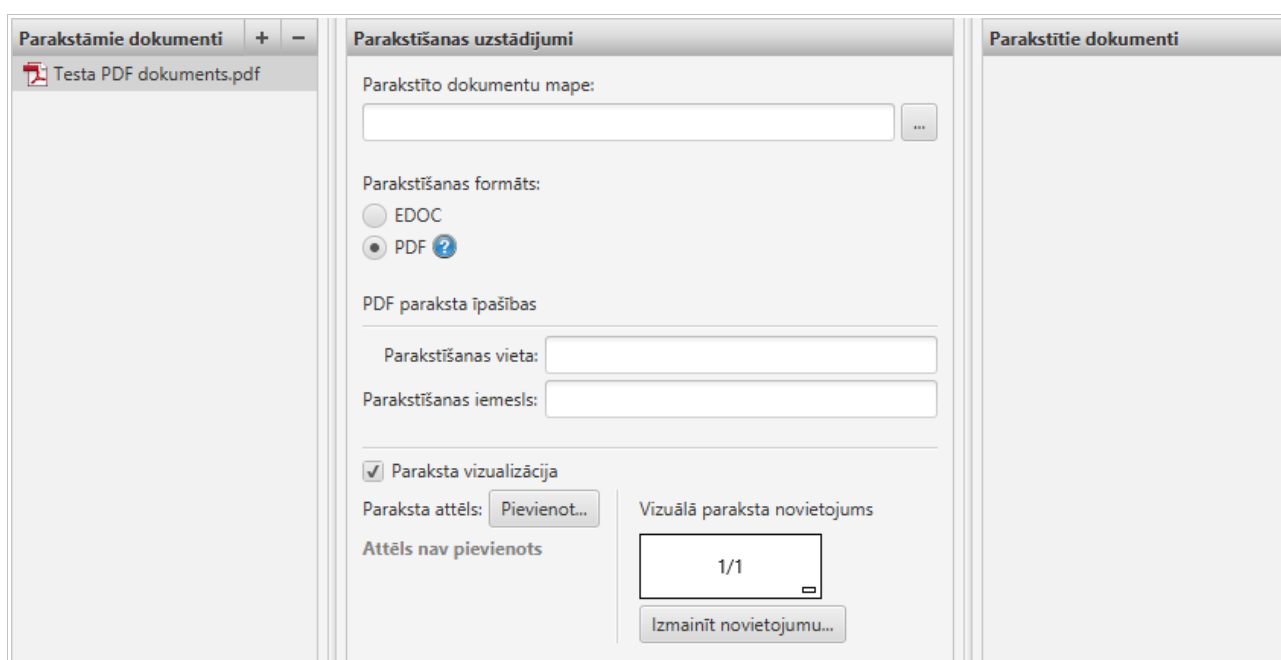
Masveida parakstīšanas logs izsaucams atsevišķi no Izvēles loga, nospiežot pogu "Izveidot atsevišķi".

Masveida parakstīšanas logs (skat. 37. un 38. attēlu) sastāv no trīs sadaļām:

- Parakstāmie faili – saraksts ar parakstāmajiem failiem, šajā sarakstā iespējams pievienot jebkādus failus. Failu pievienošanu un noņemšanu nodrošina pielikumu apstrādes zona (skat. sadaļu "Pielikumu apstrādes zona");
- Parakstīšanas uzstādījumi:
  - Parakstāmo dokumentu mape – vieta, kur saglabāt parakstītos dokumentus;
  - Parakstīšanas formāts – parakstāmo dokumentu formāts EDOC vai PDF. (Pie PDF izvēles ir jautājuma zīme ar skaidrojošo tekstu);
- Parakstītie dokumenti – saraksts ar parakstītajiem dokumentiem;

37.Attēls. Masveida parakstīšana

38.Attēls. PDF formāta dokumentu masveida parakstīšana

Lai uzsāktu parakstīšanu, ir jānorāda parakstīto dokumentu mape un jānospiež pogu “Parakstīt”, kas atrodas rīku joslā (skat. sadaļu “Rīku josla”).

Parakstīšanas gaitā PIN kods (eID gadījumā divu PIN kodu vienā logā) pieprasījums tiek rādīts tikai vienu reizi.

Parakstīšanas gaitā dokumenti no sadaļas “Parakstāmie dokumenti” tiek pārvietoti uz Parakstītie dokumenti”. Jā kāds no dokumentiem kaut kāda iemesla pēc nav ticis veiksmīgi parakstīts, tas paliek Parakstāmo dokumentu sarakstā un papildus tiek pievienota izsaukuma zīme.

Gadījumā, ja parakstāmo dokumentu sarakstā nav tikai PDF tipa dokumenti, PDF parakstīšanas iespēja ir atspējota.

Parakstot esošus EDOC dokumentus, paraksts tiek pievienots jau esošajam EDOC.

Gadījumā, ja PDF fails ir aizsargāts un to nav iespējams parakstīt, tiek izvadīts atbilstošs kļūdas paziņojums. Kļūdas gadījumā parakstīšanas process netiek pārtraukts. Procesu var atcelt, nospiežot pogu, “Atcelt”.

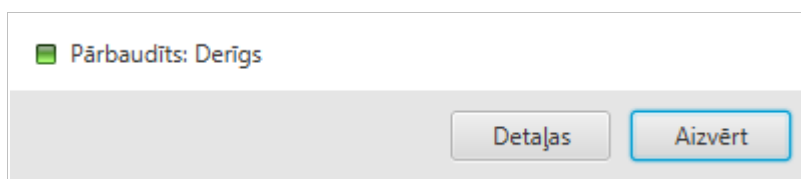
3.11 Dokumenta pārbaude

Šajā lietojumprogrammā dokumenta struktūras un pievienoto parakstu derīgumu iespējams pārbaudīt EDOC un PDF tipa dokumentiem. PDF tipa dokumentu parakstītā satura pārbaudei papildus nepieciešams izmantot "Adobe Systems" lietojumprogrammu "Adobe Reader" (www.adobe.com).

Lai pārbaudītu dokumentu, ir jāatver pārbaudāmais dokuments ar pogu "Atvērt", un rīku joslā jānospiež poga "Pārbaudīt". Lai veiktu pārbaudi ir nepieciešams interneta pieslēgums.

Dokumenta pārbaudes laikā tiek pārbaudīta dokumenta struktūra un visi pievienotie paraksti.

Pārbaudes rezultātā tiek attēlots dokumenta pārbaudes statuss (skat 39. un 42. attēlu).

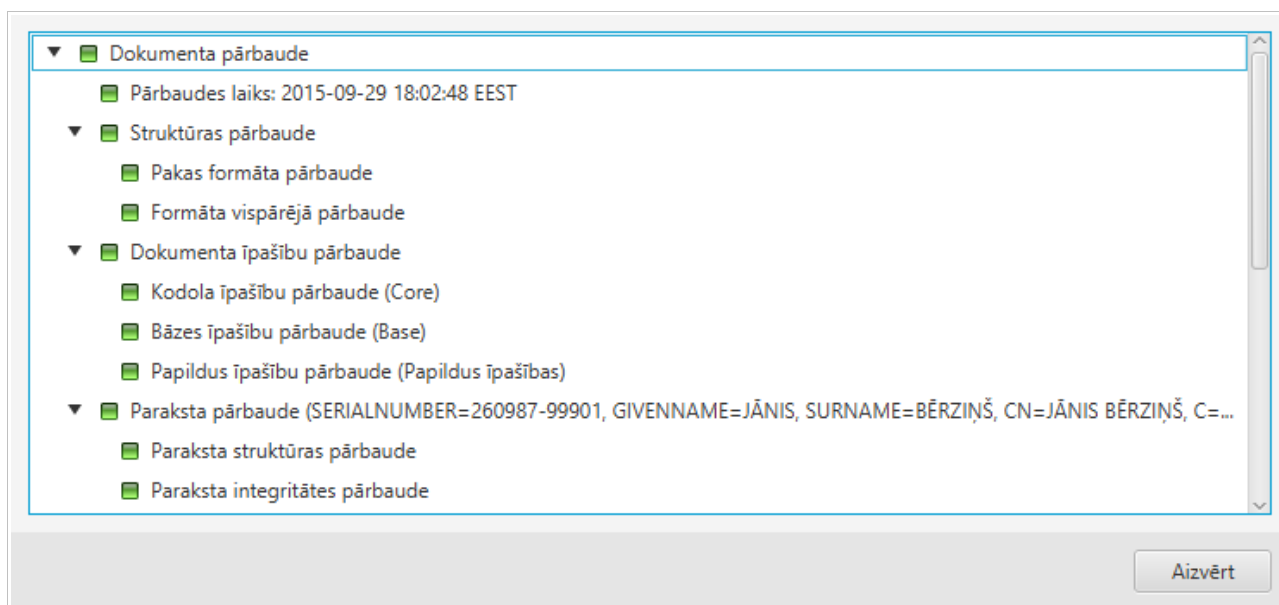

39.Attēls. Dokumenta pārbaudes statuss

EDOC dokumenta standarts nosaka sekojošus pārbaudes statusus:

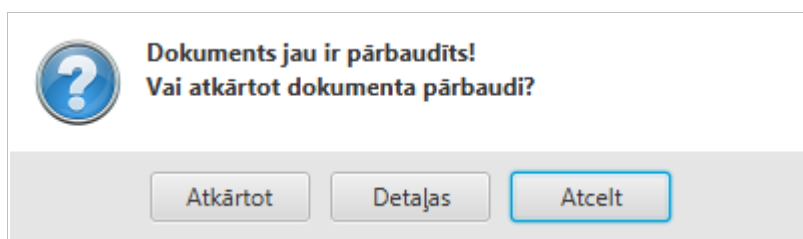
- Derīgs - dokuments un visi pievienotie paraksti ir derīgi;
- Derīgs ar brīdinājumu - dokuments un visi pievienotie paraksti ir derīgi, taču pārbaudes rezultāts nav pilnīgs;
- Nederīgs - dokuments vai kāds no pievienotajiem parakstiem nav derīgs.

Detalizētu dokumenta pārbaudes rezultātu var apskatīt, pārbaudes dialogā nospiežot funkcionālo pogu "Detaļas" (skat 40.Attēlu).

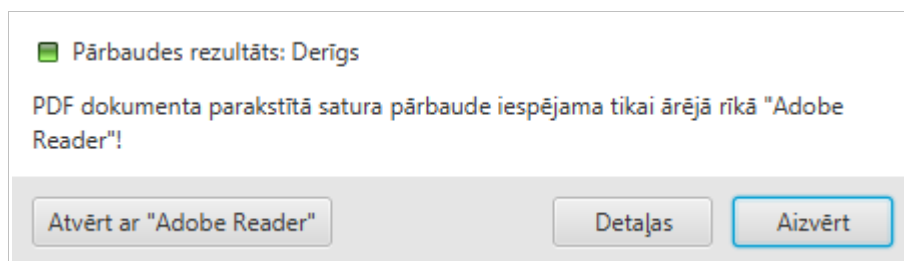

40.Attēls. Pārbaudes detalizācija

Atkārtoti nospiežot rīku joslas pogu "Pārbaudīt", tiek rādīts dialogs ar iepriekšējās pārbaudes rezultātiem ar iespēju veikt atkārtotu pārbaudi. Lai to veiktu jānospiež dialoga poga "Atkārtot" (skat 41.Attēlu).

41.Attēls. Atkārtota pārbaude

42.Attēls. PDF dokumenta derīguma pārbaude

3.12 Dokumenta nosūtīšana pa epastu

"eParakstītājs 3.0" nodrošina funkciju atvērtā dokumenta nosūtīšanai pa epastu. Lai to veiktu, ir jānospiež rīku joslas poga "Nosūtīt". Šajā gadījumā tiek atvērtā operētājsistēmas noklusētā epasta programma ar tekošo dokumentu kā pielikumu. Ja tekošais dokuments nav saglabāts, tad dokuments paliek nesaglabāts, bet nosūtīšanai tiek saglabāta kopija pagaidu mapē. Ja epasta programma nav uzstādīta, tiek rādīts atbilstošs kļūdas ziņojums.

Uzstādījumos paredzēta iespēja atslēgt epasta sūtīšanu (skat sadaļu "Uzstādījumi"). Šādā gadījumā, ja lietotājs izsauc epasta sūtīšanas funkciju, tiek radīts ziņojums, ka epasta sūtīšana nav iespējota.

3.13 Rīki

3.13.1 Sertifikātu statusa pārbaudes logs

Sertifikātu statusa pārbaudes logs paredzēts visu vienkārtē esošo sertifikātu statusa pārbaudei (skat. 43. attēlu). Sertifikātu statusa pārbaudes logs ir pieejams galvenajā izvēlnē "Rīki" izvēloties "Sertifikāti".

Atverot sertifikātu statusa pārbaudes logu, vienmēr tiek veikta statusa pārbaude visiem pieejamajiem sertifikātiem. Zem sertifikātu saraksta tiek attēlots sarakstā iezīmētā sertifikāta detalizēts statusa apraksts un informācija par veicamajām darbībām.

Iespējami sekojoši sertifikāta pārbaudes statusi:

- Brīdinājums:
  - Sertifikāta derīguma termiņš beigsies pēc N dienām;
- Nav sertifikātu:
  - Viedkarte ir ievietota, bet tajā nav ierakstītu sertifikātu;
- Nav derīgs:
  - Sertifikāts vēl nav derīgs;

- Sertifikātam ir beidzies derīguma termiņš;
- Atsaukts:
  - Sertifikāts nav aktivizēts vai ir atsaukts;
- Nav zināms:
  - Sertifikāta statuss nav nosakāms.

Karte	Izdots	Izdevējs	Derīguma termiņš	Pielietojums	Statuss
LATVIA ID (PIN 1)	ANDRIS PARAUDZIŅŠ	E-ME SI (CA1)	2020-02-22 15:23:21	Autentifikācija	Derīgs
LATVIA ID (PIN 2)	ANDRIS PARAUDZIŅŠ	E-ME SI (CA1)	2020-02-22 15:23:19	Parakstīšana	Derīgs

Atjaunot sarakstu   Atjaunošanas rīks...   Aizvērt

43. Attēls. Sertifikātu statusa pārbaudes logs

3.13.2 PIN pārvaldība

"eParakstītājs 3.0" nodrošina funkciju PIN koda mainīšanai un tā atbloķēšanai. Funkcija pieejama galvenās izvēlnes "Rīki" apakšsadaļā "PIN pārvaldība". Dialogā (skat. 44. attēlu), izvēlnes veidā, redzamas ievietotās viedkartes. Nospiežot pogu "Meklēt", iespējams atjaunināt informāciju par ievietotajām viedkartēm.

Izvēlieties viedkarti, kurai veikt PIN pārvaldību:

LATVIA ID (ANDRIS PARAUDZIŅŠ)   Meklēt...

Saistītie sertifikāti:

Izdots	Izdevējs	Derīguma termiņš	Pielietojums
ANDRIS PARAUDZIŅŠ	E-ME SI (CA1)	2020-02-22 15:23:21	Autentifikācija
ANDRIS PARAUDZIŅŠ	E-ME SI (CA1)	2020-02-22 15:23:19	Parakstīšana

Mainīt PIN   Atbloķēt PIN   Aizvērt

44. Attēls. PIN pārvaldība

Izvēloties PIN maiņas vai atbloķēšanas funkciju, tiek rādīts dialogs, kur jāievada prasītie PIN vai PUK kodi (skat. 45. un 46. attēlus).

Karte: LATVIA ID (ANDRIS PARAUDZIŅŠ)

PIN 1 kods:

Jaunais PIN 1 kods:

Jaunais PIN 1 kods atkārtoti:

PIN 2 kods:

Jaunais PIN 2 kods:

Jaunais PIN 2 kods atkārtoti:

45.Attēls. PIN koda maiņa

Karte: LATVIA ID (ANDRIS PARAUDZIŅŠ)

PUK kods:

Jaunais PIN 1 kods:

Jaunais PIN 1 kods atkārtoti:

Jaunais PIN 2 kods:

Jaunais PIN 2 kods atkārtoti:

46.Attēls. PIN koda atbloķēšana

4 Problēmas un risinājumi

Lietojumprogrammas “eParakstītājs 3.0” uzstādīšanas, kļūdu darba gaitā vai darbības traucējumu gadījumos, nepieciešams griezties pēc palīdzības www.eparaksts.lv

4.1 Uzstādīšanas gaitā

4.1.1 Nevar uzstādīt lietojumprogrammu “eParakstītājs 3.0”

Informāciju par uzstādīšanas priekšnosacījumiem skatīt sadaļā “Priekšnosacījumi un pamatprasības”. Veicot lietojumprogrammas “eParakstītājs 3.0” uzstādīšanu, kļūdas gadījumā tiek rādīts ziņojums ar detalizētu informāciju par kļūdas iemesliem.

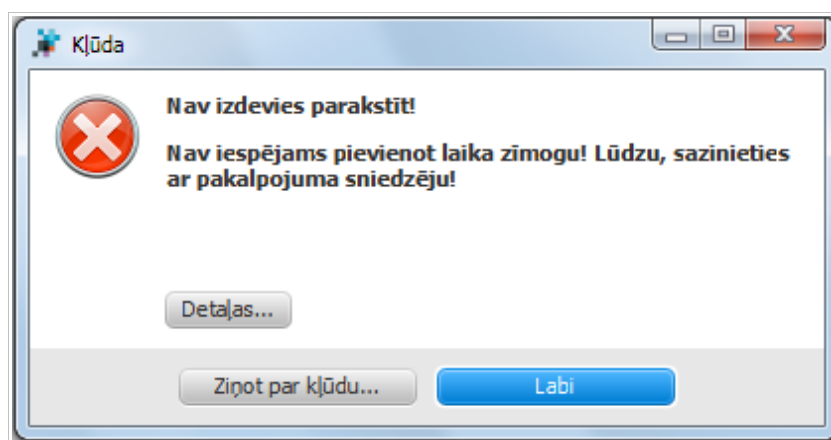
4.1.2 Neizdodas veikt atjauninājumu

Lai veiktu programmas atjauninājumu, ir nepieciešams interneta pieslēgums. Lūdzu pārbaudiet tā pieejamību un sekojiet norādēm sadaļā “Atjauninājumi”. Ja tomēr neizdodas veikt atjauninājumu, tad ir jāveic programmas atkārtota uzstādīšana (skat. sadaļu “Uzstādīšana”).

4.2 Darbā ar programmu

4.2.1 Kļūdas ziņojumi

Visās kļūdas situācijās tiek rādīts atbilstošs ziņojums ar kļūdas aprakstu (skat. 47.Attēlu).

47.Attēls. Kļūdas ziņojums

Ja kļūdas situāciju nav iespējams novērst, par kļūdu iespējams ziņot izstrādātājam, nospiežot pogu “Ziņot par kļūdu...”.

4.3 Darbā ar dokumentu

4.3.1 Nevar atvērt dokumentu

Gadījumā, ja nevar atvērt dokumentu, tiek rādīts ziņojums ar kļūdas aprakstu, kas norāda uz kļūdas iemeslu. “eParakstītājs 3.0” atbalstītos dokumentu formātus skatīt sadaļā “Lietojumprogrammas apraksts”.

4.3.2 Nevar veikt izmaiņas dokumentā

Parakstītu dokumentu saturu (pielikumus) mainīt nav iespējams, bet ir iespējams pievienot papildus parakstus (skat. sadaļu “Dokumenta parakstīšana”).

4.3.3 Nevar saglabāt dokumentu

Ja rodas kļūda saglabājot dokumentu, tiek rādīts ziņojums ar detalizētu informāciju par kļūdas iemesliem (skat. sadaļu “Izmaiņu saglabāšana”). Jāpārlicinās vai lietotājam izvēlētā mape ir pieejama.

4.4 Parakstīšanas gaitā

4.4.1 Nav pieejams neviens paraksts

Elektroniskā paraksta pievienošanai ir nepieciešams (skat. sadaļu “Uzstādīšana”):

- viedkartes lasītājs;
- viedkartei atbilstoša starpniekprogrammatūra;
- derīga viedkarte.

4.4.2 Neizdodas parakstīt dokumentu

Lai parakstītu dokumentus, ir nepieciešams interneta pieslēgums un laika zīmoga pieejamība (skat. sadaļu “Priekšnosacījumi un pamatprasības”).

Lai iegūtu papildus informāciju par laika zīmoga pakalpojumu, lūdzam, griezties pie viedkartes izdevēja.

4.4.3 Nevar pārbaudīt dokumenta satura derīgumu

Lai pārbaudītu dokumentu struktūru un pievienotos parakstus, ir nepieciešams interneta pieslēgums (skat. sadaļu “Priekšnosacījumi un pamatprasības”).